

4 גוונים של פלסטיק

אבשלום סולימן

איך נקרא אף ללא גוף, אין יודע / גבי קריכלי בגלריה גבעון

אחת האירוניות המרירות של 'העכשווי' מונחת בפער בין מה שרובנו רואים על פני השטח ובין הרקמה התחתונה המרצדת מתחתם, רקמה המהווה, במידה רבה, את החומר הבסיסי של המציאות. זו האבחנה העקרונית העומדת מאחורי תערוכתו החדשה של גבי קריכלי בגלריה גבעון, איך נקרא אף ללא גוף, אין יודע. העבודות עוסקות בתפיסת-המציאות שלנו, המבוססת דימויים דיגיטליים דו-ממדיים, אך קריכלי עושה זאת באמצעות אובייקטים תלת-ממדיים מפוסלים לעילא. האירוניה הפנימית של התערוכה נשענת על המתח בין ממשות-פיסית ('אתם מוזמנים לגעת בחפץ אמיתי') ובין התפיסה המשוטחת של המציאות-כדימוי ('אינכם מצליחים לגעת במציאות-כשלעצמה'). בפער בין מגע היד ובין חוסר היכולת להבין באמצעות ראייה משתרע כתם-עיוור, שדה של אפרוריות הנוכח גם בפלטה הצבעונית המצומצמת של התערוכה. פער דומה מצוי בין היכולת לאמץ לעצמנו טכנולוגיות חדשות, ובין חוסר המודעות הבסיסית שלנו לגבי האמת המסתתרת מאחורי רוב החפצים, הכלים והמוצרים המשמשים אותנו. אל הפער הזה האמן ניגש בשרוולים מופשלים.

בתערוכה זו מניח קריכלי זו לצד זו עבודות משתי 'מחלקות' שונות המוכרות מפרויקטים ותערוכות קודמים שלו- עבודות מגולפות ומורכבות בעץ, ואלמנטים פיסוליים היצוקים בפוליאוריטן מוקצף. חלקן משלבות בין שני הסדרים השונים הללו, אך כל אחת משמרת בדרכה אתיקה לואו-טקית של עשייה ידנית. כפסל העובד בחומרים שונים, קריכלי מצביע על רקמת-המציאות של העכשווי כישות קומפוזיטורית (מְרַכֶּבֶת). נראה שהוא אומר כי המציאות הפיסית שלנו עשויה משרשראות פולימרים, טבעיים או סינתטיים, המהווים את גופם של רוב החפצים שברשותנו. כלי עבודה, מזון מהונדס, תרופות, סמים, חפצי נוי, אמנות – הכול, כמעט הכול, עשוי מעיבוד של חומרים דומים. לשכבת הבסיס החומרית הזאת קריכלי קורא "הגרונד (grund) של המציאות", הלא-צבע של משטח-הבסיס, ובתערוכה היא מבצבצת דרך הצהבהב הקרמי של יציקות הפוליאוריטן. אם 'הכול עשוי מפלסטיק' והגרונד של המציאות קושר בין כל הדברים בעולם - מה מסתתר מאחוריהם? פחות או יותר אותו הדבר, פלוס-מינוס אטום זה או אחר בשרשרת המולקולארית.

לפעמים מזרן הוא רק מזרן. לפעמים הוא לא

קריכלי הוא אמן שדוגם ומחבר, גם כשהוא יוצר את עבודות העץ המגולפות ידנית שלו. ניתן לראות את התערוכה כולה כסדרה פעולות דגימה כאלה, שהסמיכות הפיסית שלהם מאפשרת ליצור ביניהן משמעויות משותפות. **ארבעת פרשי האפוקליפסה** היא סדרה של ארבע יציקות פוליאוריטן דו-קומפוננטי המשעתקות בדיוק רב תיק גב תוצרת KanKen, מזרן יוגה, כרובית ומחשב נייד של אפל. אלה הם ארבעה סממנים של הבון טון של הרגע, וכשהאמן מציב אותם באופן לאקוני, או פופי, זה לצד

זה הוא פונה למעמד הסוציו-אקונומי שאליו הוא עצמו משתייך. בעידן-החדש של המעמד היצירתי הזה, McBook, כמסמן של טכנולוגיה עילית (מוח סינטטי) מונח בטבעיות ליד כרובית שהיא, בעת ובעונה אחת, מוח (אורגני) ומסמן של תרבות קולינרית ספציפית. שניהם מונחים ליד גרסה נוספת של מחשב נייד יצוקה באבקת נחשת, הנראית כמו שריד שנחפר מתוך האדמה, או גרסה ויקטוריאנית עקמומית של 'המקור'. התיווך החומרי וההצבה מדגישים את העובדה שהם מוצעים לנו כדימויים משוטחים, כציטוטים ללא-הקשר הדוגמים לא את המציאות, אלא את הלייפסטייל שלה, ואת הפנטזיה אודותיו. ההצבה של **בורקס קר ב-yellow** משתמשת באותו עיקרון של חזרה ווריאציה, אך ממקמת את העבודות במציאות העגמומית של דרום העיר, שהמאפים היצוקים האלה מציירים אותו כנוף חד-גוני של תזונה לקויה ואדי דלק. עבודות היציקות נראות כהתרסה של "מה שאתה רואה זה מה שאתה מקבל", אבל הן מזכירות לנו ש"אתה לא מקבל אף פעם את מה שאתה חושב שאתה רואה".

החזרה חוזרת ונחזרת ונשנית וחוזרת ונחזרת ומחוזרת על עצמה ... "

פיגוע היא סדרה המורכבת מארבע יציקות של דגם אוטובוס מיניאטורי שמחושבים של עשן ואש מתפקעים מקרבו. גרסה מוקדמת ומעט גדולה יותר של העבודה, שנקראה **ירושלים**, הוצגה בסדנאות האמנים ב-2013 בתערוכה **אני עושה מה שאני יכול**. כל יחידה צבועה בטון אחר מלבן לשחור, למעט אוטובוס אחד שהושאר בצהבהב 'הטבעי' של החומר הפוליאוריטני היצוק, באופן שמוחק את ההבדל בין הפיצוץ ובין האובייקט שהתפוצץ. ההעתקים הזהים זה לזה והצביעה ב'גוונים של אפור' קושרת אותם לפיקסלים דיגיטליים, המופיעים על מסך המחשב שלנו בארבע דרגות של כהות, שוב, מעין מארג תחתון הקודם לכל דימוי. ההשטחה הצבעונית וההכפלה ('פיגוע, פיגוע, פיגוע, פיגוע') שמים את האוטובוסים המתפוצצים במרחב של חזרה טראומטית, והם מוגשים לצופה כדימויים מורחקים, המדווחים על משהו שאפשר לראות אך קשה להבין.

לפסל עץ מעץ

קריכלי, כאמור, מסמפל (דוגם) את המציאות, ולא חשוב באיזה מודוס או טכניקה הוא עובד. פסלי העץ המגולפים שלו נראים במבט ראשון כאילו נוצרו בידי של רב-אומן 'שבטי' כלשהוא. מבט קרוב חושף את האיכות הסינטטית שלהם. הם מקועקעים בדגמים גיאומטריים שהם תוצאה של תנועת יד חקרנית וריקה, ללא ממד דתי, סמלי או דוקסיאלי מובהק שיתמוך בהם או יצדיק אותם. הם מתייחסים לכל תרבות, ולאף-תרבות ספציפית כך ש'המסורת' אליה הם משייכים את עצמם בפועל היא למעשה גוף העבודות של קריכלי עצמו. בפסלי העץ כמו בעבודות היצוקות, ציטוט וציטוט-עצמי בונים את ההתפתחות 'האורגנית' של הצורות ופותרים ביניהן מרחב של משמעות פנימית, או אפשרות למשמעות כזו.

השריגים המגולפים המוצגים על קופסת עץ (בחזקת 'עץ על עץ') הם ענפים של שיחי קנאביס שהאמן גילף והרכיב זה על זה. התוצאה היא מעין ייחור בעל נוף כפול, ללא שורשים, טבע מהונדס, גם אם

ברמה של הנדסה מסורתית, ידנית. הסימטריה של צמתי-הענפים חושפת את עובדת היותם מהונדסים ביד אדם, כמו צמחי בונסאי שנגזמו על מנת לעצב את הכיוון והתזמון של צמיחתם. התוצאה מזכירה, ולא במקרה, את הדגמים הגיאומטריים של עבודות העץ המגולפות האחרות בתערוכה, כחזרה כפולה שמעמידה בסימן שאלה את המקור 'הטבעי' של הצורות.

רגע, איך אפשר לקרוא את זה?

איך נקרא אף ללא גוף, אין יודע היא כותרת שהומור הלשון-נופל-על-לשון היבשושי שלה 'עובד בתרגום' כשמקפלים את העברית על האנגלית. אפשר להראות זאת כך:

'איך נקרא' = 'מה שמו של...!' אבל גם 'כיצד קוראים [מעניקים שם, מבינים]';
'אף ללא גוף' = No-Body Nose ;
'אין יודע' = Nobody Knows.

אף ללא גוף הוא דימוי אבסורדי של איבר שנכרת מההקשר הכללי של הפנים, אלה שאמורים להעניק לו משמעות. כמו האוטובוסים, הכדורים, רגלי התמוננים, המחשבים והמזרנים, הכרובית ופניו של יגאל תומרקין (שיציקה שלהם מופיעה בעבודה אחת בתערוכה), גם האף מכותרת התערוכה הוא דימוי של אף-אחד. ב-'ישנוני' של וודי אלן (1973) מתכננת חבורת מורדים להשמיד את אפו של הרודן המת בכדי למנוע את שחזורו-הגנטי והחזרתו לחיים. בשיא סצנת המרדף, כשאלן מאיים לירות באף המנותק מגוף מתגלה האקדח שבידו כזיוף, כאיבר דֶמָה (ersatz) אימפוטנטי, ששֶׁלֶט עם הכיתוב BANG! משתלשל מהקנה שלו. אלן לועג כאן למיליה החברתי שלו עצמו, לליברליים המחזיקים מעצמם רדיקלים חופשיים. תם, שלט הנושא את הטקסט הכתוב היחיד בתערוכה, מזכיר את קול הנפץ המדומה הזה, המתרחש בראשו של הצופה הקורא את העבודה, תרתי משמע, ומתקשה להכריע לאיזו אחת מהמשמעויות האפשריות שלה להאמין (תם-לבב, תם-הטקס, סתם-תם). יש בעבודה הזו סרקזם עדין הלועג למעמדו של הטקסט כמה שאמור לפרש את היצירה, ולהעניק לה משמעות. כמו בעבודת טקסט אחרת שלו עם המילים 'יש סוף', גם הפעם לוקח לעצמו האמן את זכות המילה האחרונה. לעולם עם אצבע בעינו של הצופה, קריכלי משאיר אותנו לסיים את המלאכה ולהכריע בעצמנו, תקועים כמו אוטובוס ירושלמי הקפוא לעד בזמן ובזיכרון.